

САНА

ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБҮН
ХААНАТА

ХААНАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 91 (7888) ☆ Атырдах мыйн 3 күнэ. Чэппир ☆ Сыманата—441 солкуобай.

УЛУУС СЫЛ АНАРДААХ СОЦИАЛЬНОЙ-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БАЛАНАННАТА

Коллективнай бас билин көрүтүмү улууска «Мындааайы», «Хадаар», «Чыппара» табаарыстыбалар уонна Хатылыга «Харбада» акционернай общество эрэ хаалан үлэһиллэр. Бу хааанайстыбаларга барыта 440 киһи үлэһит.

Улуус үрдүнэн быһыл 2859 гектарга туорахтаах култура, 469 гектарга сүөһү аһылыга буолар күөх үүнээйи аһылына. Хааанайстыбалар 83 гектар хортунуу, 10 гектар оҕуруот аһа аһылаахтар. Быһыл уопсай илэ 3731 гектарга тэҥнэстэ, ити иһиттэн 301 гектарга элбэх сыллаах от аһылыта. Оттон 218 гектардаах бааһынада аһылытыт элбэх сыллаах от аһылыта болдоо ааспытынан улууну. Быһыл бу иһиттэ хаттаан аһыны ыһылаахтара. Элбэх сыллаах от аһылытын киллэрбэттэ туран, улуус үрдүнэн аһыны уопсай илэ 1032 гектарынан асчаата. Ааспыт сылга бааһынайдар сүөһү аһылыгар анаан күөх аһылыны хото ыспытара, быһыл ону ачыттылар.

Барытаан аһылынан, улуус үрдүнэн от аһылы 1

родууксуулары оҕордо. Быһылгы сылга киирэн баран, 1543,54 нараттаах бриллианы оҕорон «Туймаада-Даймонд» туттарда. Э-үт комбината 19,3 тонна аржыны, 15,7 тонна эти, 18,5 тонна үт-ас бордууксууларын оҕордо.

КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУ

Кийинэммит капиталнай угуулар суоттарыгар 7182,5 мөл. солк. тутуу үлэтэ ыһылааһа, ити иһиттэн 6577,1 мөл. солк. тутар-тагар үлэ. Уопсай толорууттан тутуу олоһор дьахтарга 39,3, коммуналь-най объектарга 1,8, спортивной объектарга 6,9 уонна үөрэх салаатын объектарыгар 24,8 бырыһыаны ылар.

Бадэрэттэһэр тэрилтэлэртэн «Чурапчыагрострой» АО 2557,1 уонна «Якутводмелиорация» ПМК-та 773,2 мөл. солк. үлэни толордулар. Суолу тутар-өрөмүөнүүр учаастак 590,0 мөл. солк. дуоһабардаах үлэни толордо. Чакырга уонна Чурапчы салинны-тигэр 363 кв. метр иһинээх 6 чааһынай дьыа тутул-лан үлэтэ киирдэ.

ОЛОХ ТАҢЫМА

Сыл агарыгар нэһилиэнньэ харчынан дохуота, ба-рыллаан аһылынан, 31208 мөл. солк. тэҥнэстэ. 1994 сыл бу кэмни кытта тэҥнээтэххэ, 2,5 төгүл улаатта. Дохуот уопсай нэмэнигэр хамнас 57,6 пенсия, по-собие 21, тыа хааанайстыбатын бордуукталарын атылааһы 4,9, үбүлээһин систематынан киирэр үп (страховка төлөбүр, чааһынай дьыа тутууттар ба-рыллар сууда, уурдары бырыһыана уода.) 7, он-тон да атын киирин 6,3 бырыһыаны ылар.

Нэһилиэнньэ биир дууһатыгар мыйга ортотунан 281 тыһ. солк. дохуот тиһэр. Ити ааспыт сыл туһаан-наах кэмни кытта тэҥнээтэххэ, 2,6 төгүл улаатта.

Куорат тэрилтэлэриттэн хамнастанан олоһор үлэ-һиттэртэн ураты улууска 4158 үлэһит баар (бааһы-найдары уонна биирдиктээн предпринимателлэри киллэрбэттэ туран). Үлэһит аһаана ааспыт сыл ту-һааннаах кэмни кытта тэҥнээтэххэ, 134 киһини (96,9 бырыһыан) асчаата. Сорох нэһиликтэр дьа-һалталарын бухгалтердара уопускаа аһылытыт хамнаһы тустаах мыйн эрэ ылбаһа, бүтүннүүтүн көрдөрөн отчуоттаабыттары түмүгэр улуус үрдүнэн мыйдааһы орто хамнас үүнэн иһринэн 618 тыһ. солк. буолла, Оттон Кытаанах, Хадаар, Хатылы, Ча-ппир дьаһалталарын салайар аппараттары үлэһит-тэр анардас бас мыйтар молуһуонун хамнаһы аахсыбыт курдуктар.

Биир үлэһит мыйдааһы орто хамнаһа: промышлен-носка 613, тыа хааанайстыбатыгар 300, тутуута 1058, эргизигэ 720, эми тэрилтэлэригэр 620, по-руот үрөһиригэр 516, културада 589, үп тэрил-талэригэр 870, салайар аппарата 770 тыһ. солк. Промышленности салайы кыра хамнаһы манна биир үлэһит мыйдааһы орто хамнаһа 193 тыһ. солк. Үлэ-һиттэр хамнастарын ылбатахтара икки ый буолла. Комбинат хамнаһа 18 мөл. солк. биирэр нэстээх.

Тыа хааанайстыбатын тэрилтэлэриттэн «Хадаар», «Чыппара», «Мындааайы» табаарыстыбалар уонна «Харбада» АО хамнаһа 194 мөл. солк. биирэр нэ-стээхтэр, ол иһигэр «Мындааайы» табаарыстыба муус устар мыйдааһы хамнастан сороһун уонна ыам мыйынааһыны, бас мыйынааһыны олоһу үлэһиттэри-гэр төлүү илэ, биирэр нэһэ 99 мөл. солк. тийдэ.

Тутуу тэрилтэлэрэ хамнаһа 779 мөл. солк. бии-рэр нэстээхтэр, ити иһиттэн «Чурапчыагрострой» АО 595, «Якутводмелиорация» ПМК-та 41, «Якут-сельстрой» учаастага 66, суолу тутар «Аартык» та-баарыстыба 68 мөл. солк. «Чурапчыагрострой» АО кулун тутар мыйтан хамнаһы төлүү илэ. Тутуу тэрил-талэригэр хамнаһа нэс тахсытынан сүрүн биричи-нэтин сакаасчытар толоруллубут үлэтэ төлөбүрүн

бирнэмэтигэр оҕорон испэттэрэ буолар. Ол түмүгэр сэттарыгар үл-харчы киирбэт, хамнас кэмнэгэр тө-лөһүөт.

Улуус үрдүнэн сыл агарын түмүгүнэн нэһилиэн-ньэ 472,9 мөл. солк. төлөбүрдээх өгө оҕоһулуна, ол иһиттэн дьыа-уот, коммунальнай хааанайстыба холбоһуга 111,6, олох-дьаһах коллективнай пред-приятне 71,5 уонна тыа хааанайстыбатын тэрилтэлэ-р 128,8 мөл. солк. суумалаах өгөнү оҕордулар. Биир дууһага 237,59 солк. өгө оҕоһулуллубута, би-линги сыманата тэҥнээтэххэ, олус кыра. Үп, сүрүн-нээн, транспорт, баанньык, ветеринарнай сулуусна өгөлөрүттэн, квартира, госпошлина төлөбүрүттэн, оҕо тэрилтэлэригэр сылдыны иһин усунуостан кии-рэр.

Тэрилталар сыл сагатыгар 2890 мөл. солк. сууда-да биирэр нэстээх этилэр, быһыл сыл агарыгар 582 мөл. солк. кредити эһин ыллылар, биирэр нэ-сэртэн 452,4 мөл. солк. төлөбүтэр. Ылабыт кредит-тэрин бириэмэтигэр төлөбөткө, 2306 мөл. солк. суу-малаах бырыһыаны аахтаран баран, 825 мөл. солк. (40,1 бырыһыаны) эрэ төлөбүтэр. От мыйн 1 күнүгэр туругунан 4401 мөл. солк. бии-рэр нэстээхтэр. Валютин улахан төлөбүрдээх ул-потребсоюз (1948 мөл. солк.), «Кыым» табаарыс-тыба (795 мөл. солк.), бааллар. Оттон «Булкун-наах» бааһынай хааанайстыбата өссө ааспыт сылга 200 мөл. солк. кредити ылан баран, төлүүр бөд-дьоһун аһаран, 230 мөл. солк. бырыһыан аахтаран, биирэр нэһэ 355 мөл. солк. тийбит, «АСКО» про-изводственной-коммерческой фирма быһыл үлэтин тохтоотто, ол тынан баран, 175 мөл. солк. биирэр нэстээх. Потребсоюз сыл сагатыгар 1170 мөл. солк. биирэр нэстээх олоһон, быһыл 345 мөл. солк. эһин ылбыт. Ол эрээри маһаһыныгар аһа-үөлэ, та-баара аһыах. Дьингэр, кредит табаары уонна бо-родууктаны аһаһыта сыллаан бэрлээхтээх.

Норуот туттар табаардарыгар сыана үрдүү ту-рар. Холобур, тохсунуу мыйтан үүнээһи арыыта 2,5, үт сыманата 2 төгүл үрдэтэ, үрдүк суортаах киллэн 540 солкуобайтан 2000 солкуобайга тийдэ, эбэтэр 3,7 төгүл. Ылытти өгөнү оҕорор тэрилтэ-лэр эр киһи бүрүүкэтин 40 тыһ. солк. дьахтар бы-лаачыһытын 115, сону 300 тыһ. солк. тигэллэр, итиннэ матырылааһын сыманатын эһэн кэбис. Госте-ницада биир күн хоноргор 27900 солк. төлүүгүн. Ыам мыйтар 1 кг бензин сыманата 985 солк. эбит буоллаһына, ити бас мыйтар 1700 солк. дьэри (172,8 бырыһыан) үрдэтэ.

ЭРГИЗЭН

Сыл агарыгар улууска 8805,7 мөл. солк. суу-малаах бордуукта уонна табаар атылаһа. Дуу-һага ортотунан 442,4 тыһ. солк. тиһэр. Ити иһи-тэн потребсоюз аһыта 7992,6 мөл. солк. ылар, эбэтэр уопсай эргизиттэн 90,8 бырыһыан. Чааһынай-дар, тэрилталар маһаһыныгар уонна потреб-союз ыскалаттарыгар 764,7 мөл. солк. бордуук-та, табаар саллаһа хаалла. Чуолан, үүнээһи арыы-та 13,5 тонна (ааспыт сыл туһааннаах кэмнээһи саллаһы кытта тэҥнээтэххэ, 31,4 бырыһыан), саа-хар 130,7 тонна (53,1), бурдук 1129,5 тонна (90,4), куруппа 113,4 тонна (35,7), манароснай оҕоһунтар 11,5 тонна (14,2), туус 98 тонна (46,0) баар. Сыл алта мыйтар 744 тонна бурдук ороскуоттаабыт, быһыл эһин аһаһымматаахха, эһинигэ улахан сал-лаас хаалбат. Сыл сагатыгар манна 82 центнер эбэтэр 120 куул бурдук, 32000 баанка эт, 10590 баанка эт булкаһаһынаах үүнээһиттэн оҕоһуллу-бут кээһиэрбэлэр буорту буоллулар.

В. ПЕРМЯКОВА,

улуустаабы статистика отделын начальнига.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Улуус 4 промышленнай предприятиелара сыл ага-рыгар 1173,8 мөл. солк. бордууксуулары оҕор-дулар, ааспыт сыл туһааннаах кэмни кытта тэҥнээ-тэххэ, 131,6 бырыһыан. «Амга-Падани-Даймонд» табаарыстыба 65 үлэһиттээх, 365,9 мөл. солк. бо-

Ярославль куорат таһыгар уобалас 300 олохтооо олоһор уонна эһиттэр геронтологическай киһи аһы-лына. Киһилэри эһиттэһиниэн Ярославльдабы ме-дицинскай академия научнай сөргүдүһтэри дьарык-тааллар. Киһигэ киирбэттэр олох-дьаһах, санитар-най-гигиенической өгөлөрү оҕорор толору набордаах иккилин-үстүү миһтээххэ палаталарга олоһоллор.

Снимки: геронтологическай киһи бастагы олох-тохторо көргөһүн Д. Н. Поленская уонна Д. К. Го-рицкая.

(РИТА—ССТА).

Экватордин кытта юнкор Оксана ПЕТРОВА.

